

دائوئیسم مکتب بومی چین

دائوئیسم مذهبی سنتی است که ارتباط نزدیکی با فرهنگ چین دارد و با آن، در تاریخی طولانی، شریک و سهیم بوده است.

دائوئیسم مذهبی سنتی است که ارتباط نزدیکی با فرهنگ چین دارد و با آن، در تاریخی طولانی، شریک و سهیم بوده است. **خبرگزاری مهر**، گروه دین و اندیشه: گزارش زیر که توسط رایزن فرهنگی کشورمان در کشور چین در اختیار ما گذاشته شده است، به معرفی دین دائوئیسم می پردازد؛

نظام کمونیستی چین از ابتدای تاسیس در سال ۱۹۴۹ بر اساس اصول مارکسیستی، می بایست با دین، مقابله و برای از بین بردن آن در جامعه تلاش به عمل می آورد. اما وجود دینداران در جامعه، نظام حاکم را وادار می کرد که برای رسیدن به این هدف، مسیری تدریجی را طی کند و تلاش نماید با حاکم کردن اصول مارکسیستی، به مرور دین را از جامعه ریشه کن کند. بستن مساجد و عبادتگاه ها و تبدیل آنها به موزه و اماکن توریستی، ممنوع سازی هر گونه آموزش دینی، ممنوع سازی رفتارهای فردی و اجتماعی مبتنی بر دین و ... از اقدامات دولت حاکم بود. دولت برای نظارت دقیق بر امور دینی با هدف کنترل و برنامه ریزی جهت از بین بردن آنها، سازمان ادیان را تاسیس کرد. سازمان ادیان در درون خود پنج انجمن را راه اندازی کرد که هر کدام نظارت بر امور پیروان یکی از ادیان رایج را بر عهده داشتند (انجمن اسلامی، انجمن دائوئیسم، انجمن مسیحیت کاتولیک، انجمن مسیحیت پروتستان، انجمن بودیسم).

پس از سه دهه تلاش برای مبارزه با دین، تغییراتی در رویکردهای دولت چین ایجاد شد. سیاست درهای باز و اقتصاد آزاد در پیش گرفته شد که یکی از الزامات آن باز کردن فضای اجتماعی و دینی در کشور بود. در رویکرد جدید آزادیهای مذهبی مورد توجه واقع شد و به پیروان ادیان مختلف اجازه داده شد آداب و مراسم دینی خود را به جا آورند و برگزار کنند. در رویکرد جدید، کارکرد انجمن های دینی زیر مجموعه سازمان ادیان نیز کمی تغییر کرد. این انجمن ها کم کم به نماد نمایندگی آن دین تبدیل شدند و دست اندر کاران آن انجمن ها در خصوص ترویج فرهنگ دینی و آموزش مذهبی و ... احساس مسئولیت کردند. دولت از طریق این انجمن ها توسعه کنترل شده هویت و امور دینی پیروان ادیان مختلف را مدیریت می کرد. اکنون که سه دهه از سیاست درهای باز در چین می گذرد، انجمن های دینی زیر مجموعه سازمان ادیان مهمترین نهادهایی بوده اند که با جذب کمک های دولتی به توسعه و باز سازی اماکن مذهبی و هم چنین تدوین و چاپ متون مقدس مذهبی همت گمارده اند. انجمن دائوئیسم یکی از این انجمن هاست که در احیای معابد دائوئیستی و انتشار متون مقدس دائوئیستی تلاش زیادی به عمل آورده است.

اخیرا کتابچه ای را این انجمن به دو زبان انگلیسی و فرانسه با عنوان «دائوئیسم در یک نگاه» تدوین کرده و در آن انجمن و هم چنین در معابد دائوئیستی به بازدید کنندگان اهدا می گردد. در این کتابچه به اختصار و ایجاز، تصویر کلی دین دائوئیسم ترسیم گردیده و در خصوص باورهای این دین، تاریخچه شکل گیری و توسعه آن، شاخه های این دین، متون مقدس آن، آداب و رسوم آن توضیح داده شده است. نظر به اینکه این مطالب را باور مندان به دائوئیسم نوشته اند (و نه محققین و تحلیل گرانی که درباره این دین مطالعه کرده اند) لذا مرجع مناسبی برای آشنایی کلی با دین دائوئیسم محسوب می شود. مسلمانانی که در چین زندگی کرده و با متون دینی دائوئیستی آشنا بوده اند بعضا این تلقی را داشته اند که می توان دائوئیسم را توحیدی تلقی کرد و تصویری که در این دین از «دائو» ارائه می گردد را به خالق یگانه هستی نزدیک دانست.

دائوئیسم چیست؟

دائوئیسم به «دائو»، به عنوان بالاترین عنصر ایمان، معتقد است. دستیابی به دائو و رسیدن به مدارج عالی معنوی از طریق خود سازی شخصی، به عنوان عالیترین هدف زندگی تلقی می شود.

دائو که توسط دائوئیست ها بزرگ شمرده می شود، دائوی است که توسط لائو زی (لاؤ تسه) در کتاب «دائو دجینگ» توصیف شده است.

دائو اساسا غیر قابل لمس و غیر قابل بیان است. اما از طریق تجمع «چی» یا انرژی به «الیه ای قابل دانستن» تبدیل می شود. سه خدای خالص و پاک که از سوی دائوئیست ها به عنوان عالی ترین خدایان شناخته می شوند، به عنوان اشکال تغییر یافته دائو تلقی می شوند.

سه خدای خالص

دائوئیسم معتقد است همه مردم دارای طبیعت دائو هستند (دائو شینگ) و بر اساس تربیت مناسب، به گونه ای که در دائوئیسم توضیح داده شده، همه به امکان رسیدن به مدارج عالی معنوی دسترسی دارند.

دائوئیسم مکتب بومی چین محسوب می شود. «امپراطور زرد» به عنوان جد پدری دائوئیسم، «لاؤ تسه» به عنوان پدر اندیشه های دائوئیسم و استاد «جانگ دائو لینگ» به عنوان ایمان دائوئیستی شناخته می شوند.

تاریخ کوتاهی از دائوئیسم

دائوئیسم مذهبی سنتی است که ارتباط نزدیکی با فرهنگ چین دارد و با آن، در تاریخی طولانی، شریک و سهیم بوده است. امپراطور زرد به عنوان جد اعلای مردم چین شناخته می شود. بر اساس نقل های تاریخی ما می توانیم بگوییم او پیرو دائو بوده است. یعنی کشورش را بر اساس اصول دائو اداره می کرد. او حاکمی بود که با موفقیت به دائو دست یافت و نهایتاً به درجه اعلای معنوی رسید.

در اواخر دوره بهار و پاییز (۷۷۰ تا ۴۷۶ قبل از میلاد) لائوتسه دائو دجینگ را نوشت که سوالاتی اساسی را در باره ریشه ها ی جهان، قوانین طبیعت، حکومت بر یک کشور و تربیت جسم و ذهن پاسخ می گفت. هم چنین ایده های اساسی مانند احترام به دائو و ارزش به فضایل، پیروی دائو از قانون طبیعت، اقدام آرام و غیر مستقیم، بازگشت به موقعیتی طبیعی و درست را مورد بحث قرار می داد تا جاییکه دائو دجینگ به متن اصلی دکتترین دائوئیسم تبدیل شد.

در دوره سلسله های چین و هان غربی (۲۲۱ قبل از میلاد تا ۲۳ میلادی) تعداد افراد عامل به «تربیت نفس» و «طول عمر» و «ارتقای روحی» افزایش یافت. اما تا تبدیل شدن به سازمان مذهبی فاصله داشت. در اواخر سلسله هان شرقی (۲۵ میلاد تا ۲۲۳ میلادی) جانگ داو لینگ که توانسته بود با ریاضت در کوه «لانگ خو شان» در استان «جیانگ شی» به دائو برسد، وقتی درباره مردم خاکی «شو» (سیچوان امروزی) شنید به کوه «همنگ شان» در غرب شو رفت تا باورهای مذهبی خود را به آنها منتقل کند. این اتفاق در سال ۱۴۲ میلادی در دوره حاکمیت امپراطور «شوندی» واقع شد. این عمل به عنوان «شیوه ارتدوکسی اتحاد، آنگونه که لائو پروردگار متعال منتقل کرده است» مشهور است. (منظور لائو تسه است که پیروان، او را نه تنها یک شخصیت تاریخی، بلکه یک مقام مذهبی می شناسند).

کوه لانگ خوشان

ورودی کوه همنگ شان

این حادثه به عنوان نقطه کلیدی آغاز رسمی مذهب دائوئیسم شناخته می شود.

مذهب دائو ئیسم از طریق خانواده های قدرتمند و صاحبان زمین و املاک در دوره سلسله جین (۲۶۵ میلادی تا ۴۲۰ میلادی) گسترش یافت و معمولاً از پدر به پسر منتقل می شد. خطاط مشهور «وانگ شی زی» یکی از باورمندان و پیروان دائوئیسم بود.

«جانگ سان فنگ» مشهورترین استاد دائوئیست شاخه کمال مطلق در سلسله مینگ بوده است. جزئیات زندگی او نامعلوم است. داستانهای ویژه زیادی در باره حوادث خارق العاده زندگی او نقل شده است. هر دو امپراطور مینگ، «تای زو» و «چنگ زو»، سفیرانی برای یافتن جانگ سان فنگ اعزام کردند اما موفقیتی حاصل نشد. جانگ سان فنگ عموماً به عنوان بنیانگذار تای چی (تای جی چوان) شناخته می شود.

اصول دائو ئیسم

الف) دائو به عنوان ریشه خلقت

دائوئیسم بر این باور است که دائو ریشه جهان است و جهان و همه چیز جهان از دائو ریشه گرفته اند، یعنی دائو اصل هر وجود است. هم چنین دائو قوانینی است که بر هر تغییری حاکم است و رعایت می شود.

در کتاب آرامش روشن آمده است: دائوی بزرگ شکل ندارد، آسمان وزمین را ایجاد کرده است، دائوی بزرگ قلب ندارد، ماه و خورشید را در مسیر آنها هدایت می کند. دائوی بزرگ نام ندارد، به همه چیز حیات می دهد.

ب) ریشه مشترک دائو و خدایان

دائو فاقد فرم و ظاهر است اما می تواند از طریق خدایان ظاهر شود. «دائوی بزرگ معجزه آسا و فاقد ظاهر است، انرژی آن از بالاترین، جمع می شود. ظاهر شده از خود و نه از چیز دیگر، خدایان سه گانه به صورت راز آلود ظاهر می شوند». بالاترین پله معبد دائوئیستی، برای خدایان سه گانه در نظر گرفته می شود.

اینها شایستگان آسمانی آغاز ازلی «بهشت وضوح یشم»، شایستگان آسمانی گنج مقدس «بهشت وضوح عالی» و شایستگان آسمانی دائو و فضایل «بهشت وضوح بزرگ» هستند. این سه الهه با نامهای مختلف خوانده می شوند، اما هر سه در ریشه مشترکند و باور این است که شکل تغییر یافته دائو هستند.

به علت این حقیقت که خدایان دارای ریشه مشترک هستند، اشتراکی بین احترام به دائو و عبادت خدایان وجود دارد. دائو که ویژگی های دئیستیک دارد از طریق آن ارتباط خود را با همه موجودات حفظ می کند. همزمان خدایان توانایی های مشترکی با دائو دارا هستند که بر اساس آن مجازات و پاداش را مدیریت می کنند و وظیفه نجات را بر اساس دائو انجام می دهند.

دائو ئیسم با تاکید بر ریشه مشترک دائو و خدایان، از یک سو دائو غیر ملموس را به موجودی محسوس تبدیل می کند که می توان به آن ادای احترام کرد و از سوی دیگر آشکار کردن مشترکات دائو و خدایان به این معنی است که ادای احترام به خدایان بخشی از فهم دائو است. دائو دجینگ می گوید: «دائو آسمان به چیزی وابسته نیست، اما همیشه با شایستگان همراه است».

اراده خدایان، بیانگر دائو است، لذا یکی از نشانه های احترام ما به خدایان «عمل بر اساس دائو و پرهیز از هر چیزی است که در

جهت دائو نیست»، آنگونه که در «تای شانگ کینینگ بیان» آمده برای رسیدن به هدف اصلی «موقعیت عالی فضایل، تنها در صورت پیروی کامل از دائو حاصل می شود». آنچنانکه در دائو دجینگ گفته شده است.

ج) انسانیت دائو

همه موجودات زنده از دائو نشأت گرفته اند و همه آنها طبیعت دائو دارا هستند. بنابراین ما می توانیم بگوییم دائو چیزهای مشترکی با همه موجودات دارد. موجودات هم چنانکه طبیعت دائو را دارا می باشند تفاوتشان این است که یک طبیعت مادی نیز دارا می باشند که می تواند تحت تاثیر احساسات آرزوها و عوامل مادی قرار گیرد. با این دلایل موجودات نمی توانند در موقعیت وحدت و یگانگی با دائو باقی بمانند.

قبل از ورود به مسیر تهذیب، طبیعت دائو در اثر هیجانات و امیال، که منشا همه رنج ها و دردها هستند، پوشانده می شود. موجب آگاهی به از دست دادن خود گردانی و تسلیم در برابر چرخه تناسخ (حیات های مکرر) می شود که مجازات انباشت رفتارهای غلط است. برای رهایی از چنین عذابی، برای رسیدن به «زندگی دراز و دانش آینده دور»، برای ارتباط با حوزه ابدی و آزاد خدایان و مدارج روحانی، تهذیب دائو ضروری است. این نظریه که «تهذیب دائو پروسه کاهش» است که در دائو دجینگ ذکر شده، به فرایند کاهش مستمر زمینه های موجود در بدن و ذهن ما که مرتبط با دائو نیستند اشاره دارد تا به موقعیتی برسیم که کاملاً از امیال انسانی رها می شویم، جایگاهی که اصول آسمانی بر آن حاکم است و طبیعت دائو کاملاً آشکار می شود.

د) زندگی در دائو-تهذیب دو گانه جسم و روح

دائو نادیدنی است اما ادامه زندگی جهان نشانی از وجود اوست. به همین خاطر دائو ئیسم به همه حیات اهمیت زیاد می دهد.

متون نجات، اصول دکترین دائو ئیسم را چنین توضیح می دهد: «دائو افضل معکوس زندگی است و نامحدودی نجات و رستگاری انسان است».

این هسته اصلی باورهای دائو ئیست ها ستمی است که از طریق تهذیب فعال امکان «دستیابی به سرنوشت اعطایی زمین و آسمان» و تقویت سلامت روح و بدن و دستیابی به عمر دراز و مدارج معنوی میسر می شود.

بنیادی ترین شیوه «تهذیب خویش» در دائو ئیسم، تهذیب دو گانه روح و جسم است. واژه «شینگ» به ذهن و روح یا زمینه های معنوی یک شخص و واژه «مینگ» به جسم فرد اشاره دارند. در تهذیب دو گانه، هم جسم و هم روح به موقعیت عالی می رسند. اصول راهنما در تهذیب روح و ذهن عبارتند از: آرامش آشکار و توسعه طبیعی، ورود و خروج لطیف و نرم به درگیری، خروج کامل از امیال شخصی، یاد گیری اینکه در قبال شهرت و بخت و اقبال و تاثیر خارجی بر معنویت، بی حرکت باقی بماند. این امور برای تغذیه زندگی اجازه داده شده اند. همزمان اقدام به امور خیریه و صدقه، توجه به مردم و اشیاء و انباشت کردن کارهای خیر خیلی اهمیت دارد. تهذیب جسم عبارت است از حفظ جوهره حیات و ماده اصلی «چی» (انرژی و روح) با بکار گیری تکنیک هایی برای تغییر رژیم غذایی، استفاده از داروها، انجام تمرینات بدنی «دائو یین» همراه با نفس کشیدن های خاص تجویز شده، مدیتیشن تمرکز، مدیتیشن تنفس قبل از زایش و کیمیاگری درونی و بیرونی به منظور ارتقاء سلامت افزایش طول عمر. دائو ئیسم معتقد است زندگی جسمی قابل افزایش است و زندگی معنوی به مدارج عالی می رسد، از طریق تهذیب مناسب که به موقعیت اعجاز گونه ای از روح و جسم متحد با حوزه مدارج معنوی دست می یابد.

مفهوم تکریم و احترام حیات در دائو ئیسم فقط به زندگی انسان محدود نمی شود، بلکه احترام به همه اشکال حیات را شامل است. آرزوی دائو ئیسم آن است که همه حیوانات و پرندگان، گل ها و گیاهان، همه اشکال حیات اجازه داشته باشند بدون مانع و بدون اذیت رشد کنند.

ه) عمل غیر مستقیم مطابق با طبیعت

فصل بیست و پنجم دائو دجینگ می گوید: «انسان خود را بر اساس زمین شکل می دهد، زمین خود را بر اساس آسمان شکل می دهد، آسمان خود را بر اساس دائو شکل می دهد، دائو خود را بر اساس طبیعت شکل می دهد». معنی اینکه دائو خود را بر اساس طبیعت شکل می دهد اینست که دائو بر اساس اصول طبیعت عمل می کند. هر چند دائو ریشه جهان و همه موجودات است دائو در فرایند زندگی مداخله نمی کند بلکه اجازه می دهد که امور توسعه پیدا کنند، هر امری بر اساس ریشه طبیعی خود، هر امری بر اساس مسیر خاص خود.

موقعیت «طبیعی» وضعیتی است که هر چیزی از فشار و دخالت بیرونی آزاد است و بر اساس طبیعت خود عمل می کند. لذا موقعیت ایده ال، موقعیت طبیعی است. بنابراین لائو زی نوشت: انسان حکیم از طبیعت هر چیزی حمایت می کند و اقدام مستقیم انجام نمی دهد.

از چه طریقی کسی بر اساس طبیعت اقدام می کند؟ پاسخ اینست که با بکار گیری اصول «اقدام غیر مستقیم». اقدام غیر مستقیم یا عدم اقدام به معنی بی علاقه مندی یا عدم هر گونه اقدام نیست. لائو زی نوشته است: با اقدام بر اساس عدم اقدام، هیچ چیزی در موقعیت بی نظمی باقی نمی ماند»

«اقدام بر اساس عدم اقدام» عبارت است از اقدام بر اساس اصول عدم اقدام یا اقدام غیر مستقیم. لائو زی نوشته است: دائو تابع اصول عدم اقدام است. لذا چیزی انجام نشده باقی نمی ماند.

هم چنانکه اقدام بر اساس عدم اقدام، رسیدن به موقعیت «چیزی انجام نشده باقی نمی ماند» را ممکن می سازد، ما می توانیم

مطمئن باشیم که این با «انجام ندادن هر چیزی» متفاوت است.

اصل بکار گیری عدم اقدام یا اقدام غیر مستقیم، آنستکه به طریقی اقدام شود که مناسب و طبیعی است، نه اینکه به خود اجازه دهیم گرفتار ایده ال ها، عقاید اغراق آمیز و امیال نفسانی شویم. اصل عدم اقدام یا اقدام غیر مستقیم اقتضا می کند که هیچ اقدامی که در تضاد با مسیر طبیعی است انجام نشود. اقدامی صورت گیرد که اجباری، شدید و عمدی نباشد. آن، سرانجام را محقق می سازد بدون آنکه رد پای مبنی بر انجام تلاش بر جای بگذارد.

و) آرامش خالص و امیال کاسته شده

دائو دجینگ می گوید: «آرامش آشکار موقعیت مناسب جهان است». بنابراین هر دانشجوی دائو برای موفقیت در رسیدن به دائو، باید اول بیاموزد که موقعیت آرامش آشکار را حفظ کند و بر اساس آن موقعیت عمل نماید. متن دینی آرامش آشکار می گوید: «اگر فردی بتواند در موقعیت آرامش آشکار باقی بماند، آسمان و زمین مال اوست». در چنان موقعیتی رسیدن به روشنایی و به طبیعت دائو امکان پذیر است، یا اینکه «سهیم در فضایل زمین و آسمان» عبارت از زندگی بر اساس قوانین عینی طبیعت که در جهان طبیعت تعبیه شده است می باشد و بنا بر این همه چیز به نظر می رسد بدون تلاش محقق شده است، گویی که زمین و آسمان برای علایق و منافع آن فرد عمل می کنند.

چه شکلی از تهذیب به این «موقعیت» رهنمون می شود؟ اصل اولیه آنستکه امیال نفسانی کاهش پیدا کند. در هر زندگی، امیالی که از شهرت و ثروت و مفاهیم زیبایی نشأت گیرد باعث می شود فرد آرامش ذهنی خود را از دست بدهد. فقط با توانایی دیدن ایده های گذشته مانند شهرت و ثروت، ما می توانیم موقعیت صلح و آرامش را حفظ کنیم. لذا در متن دائو ئیستی «شی سنگ جینگ» نوشته شده: «امیال به ما ضرر می رسانند. کنار گذاشتن امیال راه شناخت دائو است».

کسانی که دائو را مطالعه یا عبادت می کنند، بر اساس اصول کاهش امیال نفسانی عمل می کنند، رویکرد مناسبی در خصوص شهرت و ثروت و زیبایی و سرمایه در پیش می گیرند، هرگز تلاش نمی کنند که فعلانه به سوی آنها یا هر چیزی که بالاتر از جایگاهشان در زندگی است بروند.

زورود و خروج نرم از منازعات

دائو دجینگ می گوید: «نرمی نقش دائو است». لائوزی از این پدیده که «هیچ چیزی ضعیف تر از آب نیست اما هیچ چیزی بالا تر از آن در غلبه بر سختی ها نیست» این اصل را استخراج می کند که ضعف بر قدرت غلبه می کند، نرمی بر سختی غلبه می کند. از این پدیده که «وقتی انسان متولد می شود نرم و ضعیف است، در زمان مرگ سفت و سخت می شود، وقتی گیاهان زنده هستند نرم و انعطاف پذیرند وقتی می میرند شکننده و خشک می شوند» نتیجه می گیرد که: «سختی و سفتی همراهان مرگ هستند نرمی و انعطاف پذیری همراهان زندگی هستند».

ضعف و نرمی نباید برابر با ترس تلقی شود. اقدام بگونه ای که «کم» شمرده شود واز دیگران بهره جویی نکند بهترین راه حفظ خویش است. انسان با تمسک به اصول ضعف و نرمی، از نزاع دوری می کند. پرهیز از نزاع و رقابت باعث می شود فرد از سبقت برای شهرت و ثروت و مجادله بر سر اینکه چه چیزی درست یا غلط است آزاد شود.

دائو دجینگ می گوید: «راه حکیم انجام می شود اما ادعا نمی شود». حکیم ادعا نمی کند لذا کسی نیست که علیه او ادعا کند. خروج از ادعا به معنی بی تفاوتی غیر فعال نیست. بلکه حفظ دورنما و ایده آلهای عالی است، ستیز نکردن با دیگران بر سر امور غیر مهم است. پیروزی بر دیگران، بدون ورد به ستیز مستقیم است. مخصوصا برای کسانی که به تهذیب دائو وارد شده اند، موفقیت بدون ستیزه، به فرد اجازه می دهد آرامش ذهنی خود را حفظ و بر اساس دائو عمل کند.

ح) نتایج اعمال خوب و بد

دائو ئیسم معتقد است اعمال خوب و بد باعث پاداش یا مجازات می شوند و این اجتناب ناپذیر است. این دین می گوید خدایانی مسوول ثبت و ضبط اعمال خوب و بد افراد هستند. خدایانی که تعداد غیر قابل شماری معاون دارند تا مستمرا اعمال انسانها را ضبط کنند. هم چنین باور بر اینستکه روح های غیر قابل شمارش در درون هر انسان وجود دارد که «ارواح بدن» نامیده می شوند که آنها نیز رفتار یک فرد را به خدای خاص بالاتر گزارش می کنند. بعلاوه خدای آشپزخانه، که در هر خانه ای حضور دارد گزارش رفتار آن خانواده را به خدایان بالاتر می دهد. هم چنانکه گفته می شود: «انعکاس آسمانی اعمال انسان هم چون آینه صحیح و درست است»، هر رفتار یا سخن ما که از قلب و ذهن ما سرچشمه می گیرد همه آنها مشمول نظارت خدایان قرار می گیرند. پاداش ها و مجازات ها از سوی خدایان نهایتا بر اساس اعمال خوب و بد فرد تعیین می شود.

لونگ من شین فو

زیارتگاه خدایان دائو ئیستی

دو گروه اصلی خدایان در دائو ئیسم وجود دارد.

گروه اول خدایان اصلی یا «شیان تیان شن» هستند که بصورت طبیعی از طریق تجمع و تراکم «چی» در طول رشد طبیعی جهان شکل گرفته اند. «سه خدای پاک»، «امپراطور یشم»، «چهار امپراطور»، «امپراطور لطافت بنفش شمالی بهشت وسط»، «امپراطور قصر بالایی کوچن»، «امپراطور طول عمر ستون جنوبی و بانوی امپراطور زمین»، «ملکه مادر غرب، پنج پروردگار و پنج جهت، پروردگار آسمانی رعد و انتقال، سه امپراطور رسمی (عالی آسمان، میانی زمین، پایینی ابها)، بانوی ارجمند ستاره دب اکبر، امپراطور روح حقیقی رزم، امپراطور ون جانگ، خدای ثروت، خدای آتش و....

گروه دوم «خدایان پرورش یافته» یا «هو تیان شن» افراد فنا پذیری بوده اند که در طول حیات خود چنان فضائی کسب کرده

اند که به الگوی موجودات تبدیل شده و باور بر این است که هنگام مرگ به خدایان غیر فانی تبدیل شده اند مانند «امپراطور گوان» و «ما Ma، جد بزرگ».

اساتید بزرگ نسل های متوالی دائو ئیسم در طول تاریخ، کسانی که باور بر اینست که به «دائو» رسیدند و به لحاظ معنوی متعالی شدند نیز مورد عبادت قرار می گیرند و «شیان جن» یا شخصیت های حقیقی نا میرا (جاودان) نامیده می شوند. افراد این گروه که بصورت گسترده عبادت می شوند عبارتند از: چهار استاد آسمانی (جانگ دائو لینگ، گه شوان، شو شون و سا شو جیان) هشت جاودانه (تای گویلی، جونگ لی چوان، لو دونگ بین، جانگ گو لائو، هان شیانگ زی، لان سای خه، ساو گو جیو، خه گو شیان)

شاخه های دائو ئیسم

دائو ئیسم در طول تاریخ خود، تعداد زیادی شعب پیدا کرده است. مثلا در زمان امپراطوری هان، «استاد آسمانی» و «آرامش بزرگ» و در دوره امپراطوری وی و جین شعبه های «عالیترین وضوح»، «گنج مقدس» و «سه پادشاه» وجود داشتند. سپس در دوره های سونگ، جین و یوان شعبه های «عرش الهی»، «لطافت پاک»، «هوای Hua شرقی»، «کمال مطلق»، «اتحاد بزرگ»، «بزرگی حقیقی» و «درخشش پاک» بوجود آمدند. بعد از تاریخی طولانی از همگرایی، این شعبه های مختلف تحت عنوان شاخه اتحاد ارتدوکسی (از استاد آسمانی ریشه گرفت) و کمال مطلق (که توسط وانگ چونگ یانگ تاسیس شد) تلفیق شدند. اینها دو شعبه اصلی دائو ئیسم در زمان کنونی هستند.

شاخه اتحاد ارتدوکسی بطور سنتی در مناطق جیانگ شی، جیانگ سو، شانگهای، فوجیان و هونان و شاخه کمال مطلق در سایر مناطق غلبه دارند. لذا در کار های دانشگاهی غربی ها بعضی ها به اتحاد ارتدوکسی دائو ئیسم جنوب و به کمال مطلق دائو ئیسم شمال می گویند. اتحاد ارتدوکسی مراسم و آیین هایی را در سطوح مختلف نگهداری کرده است. شاخه کمال مطلق به انتقال مفاهیم توجه دارد که دارای سه سطح است: مفهوم کمال اولیه، مفهوم تعالی وسط، مفهوم جاودانه های آسمانی.

دائو ئیسم چگونه در فرهنگ چین تاثیر گذاشته است

1) دائو ئیسم و هنر و ادب چین

دائو ئیسم در طول تاریخ در بسیاری از کارهای برجسته ادبی چین مورد توجه قرار گرفته است. هم چنانکه نویسندگان بی شماری تحت تاثیر دائو ئیسم بوده اند. در دوره سلسله های جین و وی سبکی از شعر بین ادیبان رایج بود که به بیان سفر های رازآلود، همراه با خدایان و ارواح، می پرداخت. مشهور ترین رمان آن دوره جستجوی ارواح، تالیف Gan Bao بوده که تعداد زیادی داستانهای دائو ئیستی را ذکر کرده است. یکی دیگر از نمونه های این نوع رمان «کلمات جدید در گفته های دنیوی» بود که در جاهای زیادی به دائو ئیسم اشاره می کند.

کتابهای ادبی زیادی در دوره تانگ دائو ئیسم را توضیح داده اند. لی بای که شاعر جاودانه لقب گرفته مفاهیم دائو ئیستی زیادی را در اشعار خود گنجانده است. تا جائیکه Fan Wenlan در کتاب تاریخ چین او را «شاعر برجسته منعکس کننده افکار دائو ئیستی» نامیده است.

سبک Ci یا اشعار آهنگین که از دوره تانگ آغاز شده بود در سلسله سونگ خیلی مشهور شد. اشعار زیادی از این سبک روی سنگ های یاد بود حک شده اند که مفاهیم خود را از مکتب دائو ئیسم گرفته اند مانند لوح «روح کنار رودخانه»، «تاجگذاری بانو»، «تماشای دروازه جاودانه ها»، «اجرای موسیقی جاودانه»، «روح رودخانه Xiao و Xiang» و... همگی با مفهومی دائو ئیستی نوشته شده اند. تعداد زیادی از شعرا، اشعار آهنگین خود را بر اساس مفاهیم دائو ئیستی سرودند و اجرا کردند مانند Liu Yong، Su Shi، Huang Tingjing، Qin Guan، Zhou Bangyan.

در دوره سلسله یوان که سبک شعری Qu رایج بود ما ظهور بیشتری از مفاهیم دائو ئیستی را در اشعار می بینیم. در این دوره ما هم چنین نمایش هایی را شاهد هستیم که «جاودانه ها» به نجات «میراها» می آیند. یک نویسنده برجسته در این زمینه Ma Zhiyuan بود. از میان هفت نمایش نامه او چهار نمایش نامه در باره جاودانه ها و خود سازی دائو ئیستی است که عبارتند از: «Ma Dangyang سه بار Ren دیوانه را نجات می دهد»، «Chen Tua در کوه خواشان در غرب ساکن می شود»، «روایهای ارزن زرد»، «لوح خوش بختی رعد و نیمه شب».

در رمان های دوره های مینگ و چینگ ارتباط بزرگی با مفاهیم دائو ئیسم ایجاد شده بود. انتصاب ارواح، سفر به شرق، داستان کامل Han Xiangzi، جای پای جاودانه سبز وحشی... نمونه هایی از آنها هستند. رمان مشهور سفر به غرب، داستان سفر به مناطق غربی برای بدست آوردن متون بودیستی از هند است اما این رمان به شدت تحت تاثیر مذهب دائو ئیسم قرار دارد. شخصیت هایی مانند «دوک طلایی»، «مادر چوبی»، «بانوی پیر زرد» همگی از اصطلاحاتی که تمرینات کیمیاگری درونی دائو ئیسم را توضیح می دهند، اخذ شده است. داستان عاشقانه سه پادشاهی شامل داستانهایی از جمله «ژنرال Zhu Gelian سوار بر باد شرقی»، «Wu Zhangyuan لامپ ها را مرتب می کند تا حیاتش را استمرار دهد» می شود. داستانهایی که باورهای دائو ئیستی را منعکس می کنند. رمان «قانون شکنان مرداب» (outlaws of the marsh) با داستان «استاد آسمانی Zhang شروع می شود که برای نجات مردم از بیماریهای واگیر دار دعا می کند. «رویای عمارت سرخ» با یک نام دائو ئیستی Kong Kong (یا خالی خالی) آغاز می شود که نوشته های روی سنگ ها را کپی و آن را به جهان منتشر می کند. حضور مانک بودایی و استاد دائو ئیستی که در کنار هم در این رمان ظاهر می شوند یک تصویر جذاب تا به امروز است.

موسیقی دائو ئیستی یک بخش طبیعی موسیقی سنتی چین است. موسیقی دائو ئیستی در طول تاریخ طولانی خود، از موسیقی سلطنتی و موسیقی عامیانه ریشه گرفته، با باورها و اعتقادات دائو ئیستی آمیخته شده تا سبک خاص خود را خلق

کند.

«آبهای جاری» یک قطعه موسیقی که برای Guqin یا سنتور هفت رشته نوشته شده، توسط Zhang Kongshan نت نویسی شده که استادی دائو ئیستی مقیم کوه Qingchenshan بود. سروده مشهور مدرن «انعکاس ماه در دو چشمه»، تنظیم شده برای عود دو رشته (Erhu) توسط A, Bing یک استاد دائو ئیست نوشته شده که نام فامیلی او Hua Yanjun بود و در شهر Wuxi استان جیانگ سو زندگی می کرد. در دو مناسبت مختلف، وقتی شورای دولتی چین لیست میراث فرهنگی ناملموس چین را منتشر کرد موسیقی دائو ئیستی ذکر شده است. موسیقی مقدس Naxi Cavern که امروزه خیلی مشهور است نمونه دیگری از موسیقی دائو ئیستی است.

دائو ئیسم در چین ارتباط نزدیکی با خطاطی دارد. نوشته های آسمانی و مهر و موم های ابری خیلی محترم شمرده می شوند و باور بر این است که به طور طبیعی باعث شکل گیری قدرت در جهان خلقت می شود و رازهای نا محدود و قدرت عظیم دارد که توسط خدایان یا جاودانه ها نوشته شده و بعدها به جهان انسانی انتقال پیدا کرده است. با توجه به طبیعت مقدس متون، فقط خطاطان، با مهارت عالی، می توانند برای کپی کردن آنها بکار گرفته شوند. لذا خطاطی عالی بعنوان مهارت مورد نیاز برای هر استاد دائو ئیست عالی مرتبه شناخته شده است. نگاه به تاریخ خطاطی، که توسط سلسله های وی و جین و در دوره شمال و جنوب به شکلی از هنر مستقل رسید به شدت تحت تاثیر نفوذ مذهب دائو ئیسم بوده است.

هم چنین تاثیر دائو ئیسم در نقاشی چینی قابل توجه است. تعداد زیادی نقاشی ها بر اساس مفاهیم دائو ئیستی خلق شده اند. نقاش مشهور سلسله جین شرقی Gu Kaizhi نقاشی های «تعداد زیاد جاودانه ها» و «جاودانه رودخانه lu» را ترسیم کرد. Yan Liben در دوره تانگ حدود بیست نقاشی را با مفاهیم دائو ئیستی کشید. از جمله: طرح مقام آسمانی آغاز کهن، نهایت باعث انتقال، نقاشی امپراطور شمال. Wu Daozi مقام آسمانی و مقدس ها آسمان را ستایش می کنند را نقاشی کرد. zhenzong امپراطور سلسله سونگ با اشتیاق پیرو دائو ئیسم بود و در ساخت معبد یشم خالص Zhaoxing سه هزار نقاش را بکار گرفت تا زیر نظر استاد Wu Zongyuan نقاشی های دیواری معبد را ترسیم کنند.

یکی از آثار باقی مانده wu Zongyuan «جاودانه ها به ریشه احترام می گذارند» بود که بعنوان طرح و الگوی نقاشی های دیواری بعدی مورد استفاده قرار گرفت. استادان دائو ئیسم که هنر مندان مشهوری بوده اند تعدادشان کم نیست. Zhang Suqing از سلسله تانگ، Zhang Yu، Huang Gongwang و Ni Zan از سلسله یوان در تاریخ نقاشی چین بعنوان استاد شناخته شده اند. نقاشی دیواری مشهور جهانی در معبد Yongle در شهر جینگ چنگ استان شان شی، بخاطر ابعاد بزرگ، شخصیت های زیاد نقاشی شده و نزدیکی به زندگی، بعنوان یک شاهکار نقاشی چینی شناخته شده است. بیش از هزار نقاشی دیواری اخیرا در معبد ابر سفید در کوه ابر سفید در استان شان شی کشف شده است.

ظهور مجسمه سازی دائو ئیستی در دوره شمال و جنوب آغاز شد و در دوره های سونگ و یوان به سطح عالی مهارتی رسید. از مجسمه های باقی مانده از دوره سونگ و یوان ما هنوز حکاکی سنگ بزرگ از دائو در کوه Qing Yuan Shan در مناطق شمالی شهر چوانجو در استان فوجیان، مجسمه خدایان در غارهای کوه Longshan در taiyuan استان شان شی، مجسمه ۲۸ صورت فلکی در معبد امپراطور یشم در Jincheng استان شان شی را می بینیم که همگی گنجینه های مجسمه سازی چین کهن هستند.

معماری دائو ئیستی شامل مظاهر مختلف سبک کلاسیک معماری باستانی چین است. معبد ابر سفید و معبد قله شرقی در پکن، معبد راز اعجاز گونه در Suzhou، معبد قله مرکزی در کوه Songshan استان خه نن و معبد سکوی یانگ در کوه Wangwushan در استان خه نن، همگی بعنوان میراث فرهنگی، مورد حفاظت ملی قرار گرفته اند. بنا های معبد در کوه Wudangshan در لیست میراث فرهنگی جهانی قرار گرفته اند.

دائوئیسیم و علم و تکنولوژی باستانی چین

دائو ئیسم بخاطر احترام به حیات و امید به طول عمر بصورت طبیعی به مقابله با مریضی و درد پرداخته و به ارتقای سلامت توجه داشته است. یک ضرب المثل تا آنجا رفته که می گوید هر جا، ده دائو ئیست باشند نه نفر آنها طبیب هستند. بسیاری از اساتید بزرگ دائو ئیست بخاطر دستاوردهایشان در زمینه طب مشهور شده اند. در طول تاریخ اساتید دائو ئیست دانش داروهای سنتی چین را به ارث برده و آن را با تجارب شخصی خود ترکیب کرده اند تا دستاوردهای برجسته ای در زمینه داروهای گیاهی و طب بدن کسب کنند و سرمایه علمی آنها چیزی است که به طب دائو ئیستی مشهور است. تعدادی از اطباء مشهور دائو ئیست عبارت بوده اند: Ge Hong از سلسله جین شرقی، Tao Hong Jing از سلسله لیانگ، sun Simiao از سلسله تانگ. Sun Simiao مخصوصا از سوی مردم روزانه مورد تعظیم و احترام قرار می گیرد و بعنوان «خدای طب» مورد پرستش واقع می شود.

ویژگی های طب دائو ئیستی عبارت است از: تاکید بر پیشگیری بجای درمان، استفاده بیشتر از داروهای گیاهی و تمایل کمتر به داروهایی که از حیوانات گرفته شده باشد، استفاده از داروهای معمولی بجای تلاش برای استفاده از داروهای گران قیمت و کمیاب.

دائو ئیسم در علم شیمی باستانی چین سهم بزرگی داشته است. در فرایند کیمیاگری خارجی، اساتید دائو ئیست مقدار زیادی دانش انباشته کردند که باعث رشد شیمی در چین شده است. یکی از چهار کشف مهم چین باروت بوده که توسط یک استاد دائو ئیست در یک تجربه کیمیاگری کشف شد.

در برهه تغییر سلسله سونگ به یوان، استاد دائو ئیست Zhao Youqin موفق شد که اصول تصویر گری سوراخ سوزن (Pinhole imaging) را با استفاده از شیوه های تجربی در کتاب خود بنام «متن جدید در باره انقلاب تصویر» بیان کند. Zhu Siben استاد دائو ئیست از کوه Longhushan در دوره یوان، نقشه ای را با استفاده از ایده های پیش رفته جغرافیایی و متدهای منحصر بفرد مکان یابی ساخت بگونه ای که سیستم جغرافیایی Zhu Siben بعنوان یک اندیشه چینی برجسته در عرصه جغرافیا شناخته شد و بعنوان طرح اولیه نقشه های چین در دوره های یوان و مینگ و چینگ مورد استفاده قرار گرفت. دائو ئیسم هم چنین در مطالعات چین باستان در زمینه ستاره شناسی و تهیه تقویم تاثیر داشته است. نتیجه اینکه سنت مداخله در بسیاری از اشکال تہذیب و خود سازی بخش مهمی از دائو ئیسم است که به ایفای نقش بزرگ در بسیاری از عرصه های علمی و تکنولوژی منجر شد.

دائو ئیسم و جهان

دائو ئیسم از زمان پیدایش به سرعت به ویتنام گسترش یافت. در سلسله تانگ گسترش بیشتری تا کره و ژاپن نیز پیدا کرد. در ابتدای سلسله یوان استاد دائو ئیست Qiu Chuji دعوت چنگیز خان را پذیرفت تا به غرب سفر کند و معابد دائو ئیستی و گروه های دائو ئیست را در آسیای داخلی (Inner Asia) ایجاد کند.

در سالهای اخیر که مبادلات فرهنگی بین چین و سایر کشورها رشد یافته، و با مهاجرت مردم چین به خارج، دائو ئیسم به نقاط مختلف جهان گسترش پیدا کرده است. بعد از جنگ جهانی دوم، علاقه به فلسفه شرقی و فعالیت های رمز آلود، در کشورهای اروپایی و امریکا رواج یافت که به پیدایش علاقه آکادمیک به دائو ئیسم منجر شد. هم چنین باعث شکل گیری گروه های مذهبی شد که تعدادی از آنها از غرب به چین آمدند تا فعالیت های خود سازی را در معابد دائو ئیستی انجام دهند. روزنامه تایمز از انگلستان گزارش داد که اینها اولین نسل پیروان دائو ئیسم در غرب بوده اند. شمار افرادی که در سطح جهان به دائو ئیسم علاقمندند هر روز بیشتر شده است.

در کشور کره «جامعه طلایی جاودانه ها» صدها نفر عضو دارد. یک مذهب جدید در کره بنام Daesoonjinrihoe ریشه در دائو ئیسم دارد.

تعداد زیادی اساتید ژاپنی در باره دائو ئیسم مطالعه کرده اند که به تاسیس "جامعه ژاپنی مذهب دائو ئیسم" منجر شده است. در سال ۲۰۱۲ ژاپنی هایی که خود سازی دائو ئیستی را انجام می دادند «انجمن دائو ئیست ژاپن» را ایجاد نمودند. دائو ئیسم یکی از ادیان مهم سنگاپور است. هم چنین در کشورهای جنوب شرق آسیا مانند مالزی و تایلند پیروان دائو ئیسم و معابد دائو ئیستی وجود دارند.

در سالهای اخیر دائو ئیسم به کشورهای اروپایی و امریکا گسترش پیدا کرده و نفوذ قابل توجهی یافته است. در امریکا در ایالت آریزونا معبد دائو وجود دارد که دکتر کتی بنیانگذار آن، افرادی که در آن معبد تمرین خود سازی می کردند را برای بازدید به چین آورد. یک مرکز تحقیقاتی برای مطالعه دائو ئیسم سنتی در ایالت بوستون وجود دارد. معبد «راز نهایی» در هاوایی توسط Zhang Yixiang دختر نسل شصت و سوم استاد آسمانی اداره می شود.

در انگلستان شمار زیادی پیرو دائو ئیسم هستند. انجمن دائو ئیست انگلستان در سال ۱۹۹۶ تاسیس گردیده و مجله «دهان اژدها» در همان سال منتشر شد.

در آلمان نیز علاقه زیادی به به خود سازی دائو ئیستی و فعالیت های سلامتی وجود دارد. در آنجا کنفرانس بین المللی «مطالعات زندگی خوب دائو ئیستی» برگزار گردیده است.

در محافل دانشگاهی فرانسه سنت کهن مطالعه دائو ئیسم وجود داشته است. Ecole و Ecole des Hautes Etudes Francaise d'Extreme-orient در سطح بین المللی برای مطالعه دائو ئیسم در زیر مجموعه مطالعات چین شناسی شهرت دارند.

انجمن دائو ئیسم در کشورهای فرانسه، اسپانیا، پرتغال، ایتالیا، بلژیک و سوئیس تاسیس شده است. انجمن دائو ئیست ایتالیا دو جشنواره جهانی دائو ئیسم را در سالهای ۲۰۱۱ و ۲۰۱۲ برگزار کرده است. پرفسور Kristofer Schipper مسوول پروژه ای تحقیقاتی در مورد متون مقدس دائو ئیستی بود که از سوی طرح تحقیقاتی علوم اروپا حمایت می شد. این پروژه از سال ۱۹۷۹ آغاز و در اواخر دهه ۱۹۹۰ به پایان رسید. نتیجه آن کتاب «همراهی تاریخی با Daozang» بود که در سال ۲۰۰۴ در امریکا منتشر شد.

در سال ۲۰۰۷ انجمن دائو ئیست چین با همکاری انجمن ارتباطات فرهنگ دینی چین نشست بین المللی دائو د جینگ را برگزار کردند که در شهر شیآن افتتاح و در هنگ کنگ خاتمه یافت. صدها مهمان از هفده منطقه داخلی و خارجی نظرات خود را در باره موضوع راه های زندگی هماهنگ و متحد با دائو بیان کردند.

در سال ۲۰۱۱ یک بار دیگر صدها مهمان از ۲۱ منطقه داخلی و خارجی در پای قله کوه جنوبی Hengshan استان هونان جمع شدند تا در نشست بین المللی دائو ئیسم شرکت کنند. نشست که توسط سازمان های فوق الذکر برنامه ریزی شده بود و در باره معنای عمیق احترام به دائو و ارزشها با رویکرد تشویق مردم برای همزیستی هماهنگ، بحث و گفتگو کردند. در سالهای ۲۰۱۲ و ۲۰۱۳ کالج دائو ئیستی چین دو دوره سالانه برای دانش آموزان خارجی برگزار کرد. بیش از پنجاه نفر از پیروان دائو ئیسم از کشورهای آسیایی و اروپایی و امریکا در این دوره ها شرکت کرده بودند.